

OKTATÁS

Lengyelországi viták a felsőfokú
könyvtárosképzés korszerűsítéséről

A szakképzett könyvtáros Lengyelországban is hiánycikk. A városi könyvtárak munkatársainak fele, a falusi könyvtárosoknak pedig 84%-a szakképzetlen. Még rosszabb a helyzet az iskolai, a szak- és a szakszervezeti könyvtárakban. Itt a szakképzett könyvtáros végképp fehér holló. A tudományos könyvtárak dolgozóinak 45%-a ugyan felsőfokú végzettségű, de a szakképzettek aránya e kategóriában is alacsony. A számítások szerint – 1980-ig – évenként közel 1200 könyvtárost kellene kiképezni, 600-at felső- és 560-at középfokon. Ezzel szemben a felsőoktatás jelenleg évente 180 könyvtárost bocsát ki, és nem kielégítő a középfokú képzés sem.

A szakmai tájékoztatási rendszer kiépítésének szükségessége mindenekelőtt a felsőfokú könyvtárosképzés kapacitásának növelését sürgeti. E növelést azonban a képzés tartalmának lényeges korszerűsítésével kell megvalósítani. A tartalmi korszerűsítésre az illetékes minisztérium a szakértőkből bizottságot hozott létre. A bizottság tagjai valamennyien – tanúsítják ezt különféle megnyilvánulásaik és publikációik – a korszerűsítés élharcosai voltak. Ennek ellenére közel két év alatt sem tudtak közös platformra jutni a korszerűsítés elveit és irányait illetően. A nézetek áthidalhatatlansága miatt a bizottság végül is kettévált: egyik része a humán irányú könyvtárosképzés korszerűsítésére, másik része pedig a matematikai irányú könyvtárosképzés korszerűsítésére dolgozott ki tantervjavaslatot.

A két javaslat 1975 elején – jóváhagyásra – a Tudományos, Felsőoktatási és Műszaki Fejlesztési Minisztériumba került. A köztük meglévő tényleges és látszólagos divergenciákat célszerű összehasonlító táblázaton áttekinteni:

Humán irányú képzés		Matematikai irányú képzés	
Tantárgyak	Óraszám	Tantárgyak	Óraszám
Társadalmi-politikai tárgyak	360	Társadalmi-politikai tárgyak	390
Idegen nyelvek	360	Idegen nyelvek	360
Bevezetés a könyvtártudományba és a tudományos tájékoztatás elméletébe (30)		Az irányítási és vezetési ismeretek alapjai (60)	
A könyvtártudomány segédtudományai (60)		A könyvtártudomány és a tudományos tájékoztatás alapjai (180)	(570)
Könyvtártan (240)	540	Információforrások (180)	
Osztályozás (30)		Dokumentum- és információgyűjtemények (150)	
Bibliográfia (120)			
Könyvtártudományi és tudományos tájékoztatási proszeminárium (60)			
A könyv kialakulásának története és társadalmi funkciója	180	Művelődéstörténet (lásd lejjebb)	
A könyvkiadás és a könyvkereskedelem kérdései	60		
Az olvasás módszertana és szervezése	120	Az olvasás szociológiai problémái	30
Tudományos tájékoztatás	180		
A tudomány fejlődési irányai	120	Tudományismereti kérdések	30
		A matematika egyes fejezetei	120
		A statisztika egyes fejezetei	30

Humán irányú képzés		Matematikai irányú képzés	
Tantárgyak	Óraszám	Tantárgyak	Óraszám
A világirodalom egyes kérdései		Művelődéstörténet	
A Lengyel Népköztársaság irodalmi kultúrája	300	Napjaink kultúrájának kérdései	300
Művelődéstörténet és elmélet			
A Lengyel Népköztársaság mai kultúrája			
A társadalompedagógia elemei	60	A társadalompedagógia elemei	60
A bibliológiai, könyvtártudományi és tudományos tájékoztatói kutatások irányai és módszertana	30	Ujabb irányzatok a könyvtártudományban és a tudományos tájékoztatásban	15
		A könyvtártudomány és a tudományos tájékoztató alapjai (lásd fent)	
Szakosító tárgyak	180	Szakosító tárgyak	885
Magiszteri szeminárium	120	Magiszteri szeminárium	120
Az összes órák száma	2610	Az összes órák száma	2910

Az összehasonlító táblázatban nincs feltüntetve az egyes tantárgyak és tantárgycsoportok időbeli elhelyezkedése, illetve egymást követése. Ez azonban másodlagos kérdés. *A két program közötti különbségek így is világosan kitűnnek*, nevezetesen:

a matematika irányú program lényegesen nagyobb súlyt helyez a szakosodásra, mint a humán irányú;

a humán irányú program sokkal határozottabban koncentrál a szakmai törzsismeretekre, a matematikában a törzsismeretek mellé megközelítően azonos óra-

szám-súllyal nyomulnak fel a kapcsolódó ismeretek;

a két program között elég széles sávon van megfelelés, ám az eltérő terminológia az azonos ismeretek másféle megközelítésére és szemléletére utal;

a történetiség, ha korszerűsített felfogásban is, a humán irányú képzésen belül megtartotta a maga hagyományos pozícióit.

*/Przegląd Biblioteczny, 43. köt. 3. sz. 1975.
p. 219-231./*

(Futala Tibor)

